

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXIX

№ 5 (1102)

9 ЛЮТОГО

1973 р.

Ціна 2 коп.

У третьому році п'ятирічки відповідно до схваленого Пленумом ЦК КПРС і затвердженого сесією Верховної Ради СРСР народногосподарського плану перед усіма галузями, трудовими колективами і кожним трудящим постають нові відповідальні завдання. Від результатів роботи у цьому році багато в чому залежатиме успішне виконання п'ятирічного плану. Це робить 1973 рік вирішальним роком дев'ятої п'ятирічки.

З Постанови ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ «Про розгортання всесоюзного соціалістичного змагання працівників промисловості, будівництва і транспорту за дострокове виконання народногосподарського плану на 1973 рік».

СОЦІАЛІСТИЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ колективу Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова на 1973 рік—вирішальний рік дев'ятої п'ятирічки

Колектив Одеського держуніверситету, як і весь радянський народ, з гарячим схваленням зустрів Постанову ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС та ЦК ВЛКСМ «Про розгортання всесоюзного соціалістичного змагання робітників промисловості, будівництва і транспорту за дострокове виконання народногосподарського плану на 1973 рік».

Викладачі і наукові співробітники, студенти і працівники університету цілком підтримують цей важливий документ, який викликав у радянського на-

роду новий приплив творчих сил, ініціативи й трудової активності.

Намагаючись успішно втілити в життя історичні рішення XXIV з'їзду КПРС і XXIV з'їзду КП України, колектив університету включається у всесоюзне соціалістичне змагання та, підтримуючи звернення колективу Одеського інженерно-будівельного інституту надати всіляку допомогу будівельним організаціям Одеської області, бере на себе такі зобов'язання:

— Всіляко домагатися підвищення рівня підготовки висококваліфікованих спеціалістів для народного господарства країни шляхом інтенсифікації навчального процесу і впровадження передових методів навчання. Виховувати студентство в дусі беззавітної відданості справі комунізму.

— Впровадити у виробництво результати досліджень з 10 закінчених важливіших, господарських, господарських науково-дослідницьких робіт. В результаті впровадження одержати економічний ефект (підтверджений відповідними підприємствами та міністерствами) в сумі 8.500 тисяч карбованців, в тому числі:

а) з хімії й хімічної технології (керівники робіт професор О. В. Богатський, доцент Н. Л. Оленович) — 5.340 тисяч карбованців;

б) з фізики й фізичної електроніки (керівники робіт професори В. О. Федосєєв, А. Ю. Глауберман, В. О. Преснов) — 1.450 тисяч карбованців;

в) з геології й ґрунтознавства (керівники професори Л. Б. Розовський та І. М. Гоголев) — 1.650 тисяч карбованців;

г) з біології (керівник професор Р. Й. Файтельберг) — 55 тисяч карбованців.

— Впровадити по наказах підприємств промисловості і сільського господарства Одеської області науково-дослідні роботи на суму 400 тисяч карбованців, в тому числі для таких підприємств, як заводи ім. Жовтневої революції, пресів, кабельний, ім. Калініна, «Більшовик», суперфосфатний, хімфармзавод, Одеський і Іллічівський морські порти та інші.

— Захистити й подати до захисту 9 докторських дисертацій, які є наслідком виконання планових наукових досліджень (доценти В. А. Кухаренко, Т. О. Бровченко, В. П. Дроздовський, Л. Ф. Назаренко, А. І. Грень, О. В. Костін, Л. М. Стрельцов, Ю. Н. Крамер, В. А. Адамян).

Аспірантами й співробітниками універ-

ситету захистити 50 кандидатських дисертацій.

— Видати 10 монографій, які узагальнюють результати виконаних наукових досліджень (автори — професори В. П. Цесевич, Ю. О. Карпенко, І. М. Дузь, В. О. Федосєєв, М. О. Левченко, Н. І. Букатевич, доценти Д. І. Поліщук, Б. О. Шайкевич, В. М. Костюк, Н. О. Пільгуй).

— Направити на важливі будівництва країни і Одеської області студентські будівельні загоны загальною кількістю не менше 300 чоловік.

— Забезпечити протягом 1973 року участь студентського будівельного загону кількістю 50 чоловік в будівництві корпусу гуманітарних факультетів університету, домогтися відробки ним не менше 12.000 людино-годин.

— Організувати відробку студентами університету у літній період не менше 5.000 людино-годин на підприємствах консервної промисловості Одеської області.

— В червні—серпні 1973 року забезпечити участь у роботі піонерських таборів Одеської області не менше 150 студентів як піонервожатих.

— Провести в районах Одеської області силами провідних спеціалістів університету не менше 20 Днів науки.

— Організувати шефство кафедр університету над будівельними організаціями Центрального району Одеси в галузі постановки пропагандистської і культурно-освітньої роботи серед будівельників.

Під керівництвом партійної організації колектив університету зробить все необхідне, щоб високо нести ленінський прапор соціалістичного змагання, спрямувати енергію студентів, професорсько-викладацького складу і працівників на перевиконання взятих зобов'язань 1973 року — вирішального року 9-ї п'ятирічки, домогтися нових успіхів на благо нашої соціалістичної Батьківщини.

МАРШРУТИ ДРУЖБИ

У договорах про дружбу, всебічне співробітництво, укладених на честь 50-річчя СРСР в грудні минулого року між нашим університетом і вузами-побратимами, накреслена широка програма спілкування, обміну досвідом, поїздок делегацій тощо. Згідно з програмою співробітництва під час зимових канікул делегації партійного, профспілкового, комсомольського

активу нашого університету виїхали у Ригу та Вільнюс. Представники Одеського університету познайомляться з роботою вузів-побратимів, зустрінуться з акти-

вом, відвідають визначні місця республік.

Як самих дорогих друзів зустрічали студенти нашого університету представників мужнього в'єтнамського народу, які навчаються в Кишинівському університеті. Гості знайомилися з нашим вузом, бесідували зі студентами.

Чимало студентів і співробітників університету взяли участь у мандрівці поїздом дружби в Прибалтику. Організовані також походи в Карелію, на Південний Урал, в Підмосков'я, Карпати.

ЧУДОВИЙ БУДИНОК

Ось вже десять років гостинно розкриває двері для студентів-іноземців, які приїждять сюди на відпочинок після сесії, будинок відпочинку «Маяк».

Багато хто з них бував тут декілька разів: студентів-іноземців приваблює тут ласкаве південне сонце, тепле море влітку, відмінний сервіс, доброзичливість співробітників. І взимку тут теж заглибно і приємно. Комфортабельні номери. І всюди — книги. У деякого сесія ще не закінчилась. Ти ж, хто вже її склав, проведуть своє дозвілля за шаховими дошками, дивляться телевізійні програми, їздять з екскурсіями по визначних місцях міста-героя, готуються до концерту.

Обслуговуючий колектив зібрався чудовий. Чуйна і ввічлива Ніна Володимирівна Протопопова, директор будинку, депутат міської ради. Турботи кожного стають її власними. А скільки їх, відпочиваючих, проходять через її руки.

Чуйні і уважні до смаку гостей працівники ідальні. Важко задовольнити всіх. Адже тут одночасно бувають представники понад 30 країн. І всі задоволені.

Скільки чудових і радісних хвилин подарував відпочиваючим Леонід Петрович Центнер. Він дарує добрий настрій — чудовий організатор відпочинку.

27 січня всі люди доброї волі планети святкували день миру, відзначали велику перемогу сил миру, прогресу — припинення вогню у В'єтнамі. В'єтнамські студенти були справжніми героями свята. Разом з ними раділи і святкували перемогу мужнього В'єтнаму радянські студенти, представники Куби, Монгольської Народної Республіки, Кіпру, Танзанії, Нігерії, Афганістану та інших країн.

Директор будинку відпочинку Н. В. Протопопова тепло поздоровила в'єтнамських студентів, які відпочивали в «Маяку». Потім на всіх чекала святкова вечера.

Відпочинок в «Маяку» надовго запам'ятовується студентам. «Ми ніколи не забудемо велику турботу про нас в цьому чудовому будинку відпочинку! Спасибі Вам, дорогі друзі, за все!» — кажуть студенти-іноземці, які провели канікули тут.

Б. СМІРНОВ.

Сьогодні, коли на багатостраждальній землі героїчного В'єтнаму настав мир, студенти-в'єтнамці, які навчаються в ОДУ, працюють особливо наполегливо і старанно, щоб якомога краще опанувати знання, принести найбільшу користь своєму народові у мирній відбудові країни.

На фото — студент 4-го курсу мехмату Нго Ань Туан. Фото К. ЧЕЧКІНОЇ.

Соціалістичні зобов'язання обговорені й прийняті на зборах партійно-господарського активу університету 2 лютого 1973 року.

ПІДСУМКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

3 засідання вченої ради університету

Обговорення доповіді проректора по науковій роботі професора В. В. Фашенка «Про підсумки науково-дослідної роботи університету за 1972 рік» було дуже жвавим. Та й інакше й не могло бути. Адже мова йшла про найважливіше, про «наукове обличчя» університету за минулий рік.

Можна сперечатися про досконалість чи недостатню досконалість системи підрахунку кількісних показників у балах (така дискусія виникла на засіданні), але навряд чи хто заперечить, що в цілому доповідь дала об'єктивний аналіз стану наукової роботи на окремих факультетах і в університеті.

Але які ж загальні підсумки? Не викликає сумніву, що є певні досягнення. І чималі. На засіданні ради відзначалося, що колектив науково-педагогічних працівників університету, виконуючи рішення XXIV з'їзду КПРС і Постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР про розвиток вищої школи, у звітному році провів значну роботу по розробці теоретичних та пошукових досліджень в галузі фундаментальних, а також прикладних наук. Чимало зроблено в справі впровадження наукових досліджень у народному господарстві.

В минулому році в університеті виконувались дослідження по 43 найважливіших темах, в тому числі по двох темах народногосподарського плану УРСР. Значно зміцнилися контакти з установами Академії наук, науково-дослідними інститутами і конструкторськими бюро ряду галузевих міністерств. Внаслідок цього виконано цілий ряд комплексних робіт.

За цей період опубліковано 8 монографій, два підручники з грифом МВССО, чотири міжвідомчих республіканських збірники наукових праць та сім збірників доповідей на наукових конференціях.

Одним із найзначніших досягнень минулого року є значне зростання обсягу досліджень по господарствах. Він становить 2.025 тисяч карбованців проти 1.406 тисяч в 1971 році.

Економічний ефект від впровад-

ження результатів досліджень у виробництво становить 7.440 тисяч карбованців (проти 6.320 тисяч в 1971 році).

Минулий рік став врожайним по кількості захищених дисертацій. Захищено 6 докторських та 35 кандидатських дисертацій. В 1971 році відповідно — одну і 28.

Піднявся рівень роботи НСТ. Про активізацію діяльності НСТ яскраво свідчить участь студентів в науковій ювілейній конференції. Зараз у роботі НСТ беруть участь 61% студентів стаціонару.

В минулому році значно покращалась постановка патентно-ліцензійної роботи і метрологічної служби. Більш інтенсивно впроваджувались наслідки досліджень в учбовий процес, велась дослідження в галузі АСУ—ВУЗ. Значного розвитку набули наукові зв'язки між установами Південного наукового центру АН УРСР та науковими підрозділами університету.

Вчена рада відзначила також істотні недоліки, які є у науково-дослідній роботі: це мало розробляється тем комплексного характеру з залученням до їх виконання різних кафедр і факультетів. Гуманітарні факультети ще недостатньо координують свою тематику з відповідними установами АН СРСР та УРСР. Мають місце серйозні прораханки у справі впровадження наслідків досліджень у виробництво, зокрема, це недостатній контроль за ходом впровадження ряду робіт з боку керівників багатьох кафедр, наукових установ і проблемних лабораторій.

Все, про що йшлося вище, — це, як її звуть, констатуєча частина. На засіданні ж ради не тільки констатувалися досягнення, окремі недоліки, а говорилося про те, що ще треба зробити, щоб у вирішальному році дев'ятої п'ятирічки працювати краще, ніж в минулому, з повною віддачею. Тому в прийнятій постанові особливо увага приділяється саме цьому боку справи. Рада відзначила, що в цьому році вченим радам факультетів і наукових установ, всім кафедрам, проблемним лабораторіям слід зосередити зусилля на успішному виконанні

фундаментальних і прикладних досліджень з важливої, кафедральної і господарської тематики, як того вимагають рішення XXIV з'їзду КПРС і XXIV з'їзду КП України, а також Постанови про розвиток вищої школи.

Науковим установам, проблемним лабораторіям належить значно поширити зв'язки і встановити наукові контакти з установами Академії наук та іншими науково-дослідними організаціями з метою координації виконання крупних комплексних досліджень в галузі суспільних та природничих наук.

Кафедрам суспільних і гуманітарних наук на протязі лютого—березня цього року вжити заходів щодо встановлення зв'язків з відповідними радами по проблемах Академії наук з метою координації тематики наукових досліджень.

Керівникам наукових установ, проблемних лабораторій і кафедр природничих факультетів слід домогтися в 1973 році серйозного поліпшення стану впровадження закінчених робіт у виробництво та визначення економічного ефекту від впровадження.

В постанові відзначається, що у відповідності з договорами про співдружність, укладеними з Латвійським, Вільнюським, Кубанським і Кишинівським університетами, належить погодити з ними план виконання спільних наукових розробок і заходів по обміну науковою інформацією.

Всі кафедри і наукові підрозділи університету мають добитись обов'язкового виконання у вирішальному році п'ятирічки контрольних цифр по проведенню наукових досліджень з господарської тематики.

У відповідності із Статутом університету у червні на засіданні кафедр, рад наукових установ і проблемних лабораторій слухатимуть звіти кожного викладача і наукового співробітника про стан виконання ними планової наукової роботи.

Заходи, накреслені на засіданні вченої ради університету, сприятимуть дальшому розвитку і поліпшенню всієї наукової роботи і виконанню завдань, які поставила перед вузами партія, про які йшла мова на Всесоюзній нараді працівників вищої школи, що відбулася в січні в Кремлі.

ЗАКІНЧИЛАСЯ СЕСІЯ

Зараз на філфаци порівняно тихо. А нещодавно важко було знайти вільну аудиторію: всюди йшли іспити й заліки. Картина була приблизно така: один шарудить аркушами конспекту, інший — невпевнено підходить до дверей: «Йти зараз чи ще трохи почекати?». Коли я запитав, чому так нерішуче, відповідь була такою:

— Так, йти відповідати треба в числі перших: по-перше, перед тобою всі квитки, — бери, який побажеш, по-друге, позбавляй себе найстрашнішого — довгого й виснажливого чекання перед дверима, по-третє, швидко звільняєшся від почуття невизначеності: «складу — не складу», але...

Д. ШИЛІН,

студент філологічного факультету.

ЛЮДИНА І ВЧЕНИЙ

Чимало видатних відкриттів, як свідчить історія, стали в різний час ґрунтом для зародження нових наук. Імена вчених, які стояли біля їх джерел і своєю творчістю визначили свій час, навечно занесені в «літопис творців людського прогресу». Серед них гідне місце посідає видатний французький вчений Луї Пастер (1822—1895 рр.).

Л. Пастер встиг зробити на диво багато. Його життя було напрочуд активним і насиченим. Вперто працює, тонкими й глибоко продуманими дослідженнями вказав він світу на нескінченно «велику роль нескінченно малих істот» в промисловості, сільському господарстві й медицині.

Зробив Луї Пастера, по суті справи, треба вести хронологію всієї мікробіології. Зовсім справедливо писав про це В. Л. Омелянський: «...З Пастера починається другий, фізіологічний період в історії мікробіології — період її незвичайного розквіту. І якщо Левенгуку з повним правом приписується назва «батька мікробіології», то Пастер був справжнім творцем і натхненником всієї сучасної мікробіології, яка з казковою швидкістю розрослася у величезну науку, що привертає до себе увагу широких кіл суспільства».

Луї Пастер завжди був близьким до самого центру подій і виразив себе в науці, як мало хто до нього. Хімік і кристалограф, чий дослідження лягли наріжним каменем у струнку будову ще однієї науки — стереохімії, Пастер, ставши відомим, несподівано різко й сміливо звертає на іншу «непроторовану до нього дорогу». І, назавжди закинувши те, що

принесло йому славу (втім, незадовго до смерті він, начебто оглядаючи свій життєвий шлях, знову повернувся до думки про симетрію в природі, зауваживши, що коли б знову починав дослідження, то присвятив би тому все життя), йдучи по цій «непроторованій дорозі», Луї Пастер, врешті, зробив революційний внесок в розвиток біології й медицини і першим ввів експеримент у вивчення мікроорганізмів.

Саме це вміння Пастера досліджувати матеріал, що розкидало походження хвороб, не згасло, воно розгорілось все сильніше й сильніше в працях російських вчених, писав потім почесний академік Академії наук СРСР М. Ф. Гамалєя.

Звичайно, не одним Пастером «жива мікробіологія». Але кожне нове покоління мікробіологів виховується на його благородних і глибоких ідеях, які продовжують збагачувати різні галузі людських знань, стаючи тим самим невід'язними частинками часу.

Ім'я Пастера — французького вченого — одне з тих, яке добре відоме й популярне серед імен зарубіжних вчених в Радянському Союзі. З кожним роком зростає спілкування між вченими-мікробіологами двох країн. Культурні й наукові традиції франко-радянської дружби знайшли своє підтвердження і під час недавньої зустрічі Генерального секретаря ЦК КПРС Л. І. Брежнєва з Президентом Французької республіки Ж. Помпіду.

В. ТУЛЬЧИНСЬКА,
член-кореспондент АН УРСР, професор, завідує кафедрою мікробіології і вірусології університету.

Група молодих вчених нашого міста брала участь у роботі республіканського семінару голів рад молодих вчених, який відбувся у Львові. До складу делегації Одеси входили голова обласної ради Є. Коврига, завідувачий відділом студентської молоді Центрального райкому ЛКСМУ О. Коврецький, голова ради молодих вчених ОІМФУ В. Дерябін та інші. ОДУ на форумі представляв заступник голови ради Василь Стратулат. Вміщуємо його розповідь про республіканський форум.

ФОРУМ МОЛОДИХ

Представники Львівського обкому комсомолу зустріли нас дуже тепло. На урочисте відкриття семінару прибули і взяли участь в його роботі заступник міністра вищої і середньої спеціальної освіти К. А. Колосова, завідувачий відділом студентської молоді ЦК ЛКСМУ В. С. Тимошенко, голова Львівської обласної ради молодих вчених, доктор фізико-математичних наук Л. П. Богдан, заступник голови республіканської ради молодих вчених В. І. Гриценко, працівники Львівського обкому комсомолу.

Відкрив засідання зав. відділом студентської молоді ЦК ЛКСМУ В. С. Тимошенко. Він підкреслив зростаючу роль комсомольських організацій вузів у вихованні молодих вчених, їхнього ідейного та політичного гарту.

Цікавим і змістовним був виступ заступника міністра вищої і середньої спеціальної освіти К. А. Колосової. Вона говорила про проблему використання молодих наукових кадрів, про якість, яких потребує від вченого науково-технічна революція, про необхідність поширення прав рад молодих вчених у вирішенні питань прийому в аспірантуру, розподілу аспірантів тощо.

Про завдання, що стоять перед молодими вченими Львівщини, говорив Л. П. Богдан.

У виступах представників вузів республіки було висловлено чимало цікавих думок і пропозицій щодо покращання і зміцнення зв'язку рад з аспірантами й майбутніми резервами — студентами і школярами. Велика кількість питань, їхня гострота говорять про те, що подібні семінари дуже корисні і потрібні.

Особливо цікаво, у дискусійній формі виступали представники Одеси. Ними були порушені проблеми розширення юридичних прав рад, висловлювалась думка про доцільність — для стимулювання наукових досліджень — надати обласним радам права на публікацію в спеціальних збірниках робіт лауреатів всесоюзних та республіканських конкурсів. Багато інших цікавих думок було висловлено одеситами.

Учасники семінару відвідали вузи Львова. Одеситів з Львівським університетом знайомили проректор по науковій роботі Є. І. Гладшевський і секретар комітету комсомолу Володимир Гончарук. Привернули увагу нашої делегації автоматизовані інформаційні системи «СИГМА-КОНТ-

РОЛЬ» та «СИГМА-АБІТУРІЄНТ». Ці системи дають можливість одержувати повсякденну інформацію про відвідування занять, спізнєння, про хід складання іспитів та заліків. «СИГМА-АБІТУРІЄНТ» дозволяє оперативно підрахувати кількість осіб по

групах, бали по атестатах, оцінки. Дані, одержані з допомогою системи, обробляються на ВЦ. Очевидно, є ще більш докладно ознайомитися з досвідом Львівського університету з тим, щоб найбільш цінне впровадити у себе. Це дасть можливість ефективно, на науковій підставі управляти сучасним вузом.

Закриваючи семінар, завідувачий відділом студентської молоді ЦК ЛКСМУ В. С. Тимошенко відзначив активність і зацікавленість, яку проявили учасники семінару, і повідомив, що матеріали форуму молодих вчених будуть надруковані в спеціальному збірнику.

Делегація прощалася з гостинним Львовом. Семінар викликав почуття задоволеності, бажання все краще, про що дізналися під час його роботи, впровадити у себе.

В. СТРАТУЛАТ,

аспірант кафедри політекономії.

НА РОБІТФАЦІ

За декілька хвилин до дзвоника аудиторія заповнюється робітниками. Одні приходять раніше для того, щоб разом з товаришами розв'язати неясне питання, інші — поділитися новинами чи почитати газету, а треті... треті приходять раніше сюди, щоб поговорити з товаришами, поділитися враженнями.

Адже всі ми — робітники, колгоспники, демобілізовані з лав Радянської Армії — одна велика сім'я.

Ось поруч зі мною, розгорнувши «Літературну газету», щось читає Вітя Лошак, молодий комуніст, минулого року демобілізований з лав Радянської Армії. Він — майбутній філолог, великий любитель поезії.

А це хто так захоплено читає підручник історії? Це — Тая Ковтун. Вона з Одеської області. До вступу на підготовче відділення працювала в колгоспі дояркою. Тая комсомолка, скромна, соромлива дівчина, вона зі всією серйозністю взялась за підготовку до майбутніх іспитів.

Коля Лисенко — наш староста. Він приїхав з Молдавії. Колишній вантажник, він вивчає іноземні мови. Коля комуніст, чуйний, хороший товариш.

Нещодавно на підготовчому відділенні відбулися загальні збори. Наш декан Ф. П. Смагленко розповів про стан справ на відділенні.

Звичайно, є деякі успіхи, але є й недоліки. Наші недоліки — незадовільні оцінки. Є вони і в групі російської філології. Необхідно звернути на них увагу комсомольській організації групи. Можливо, товаришам слід допомогти. Але ми повинні й сказати їм: «Підтягніться, товариші!»

А. МИХАЙЛЕНКО,
слухач підготовчого відділення.

Студенти і працівники університету знають Василя Васильовича Сенюшкіна, старшого викладача кафедри історії КПРС, як людину скромну, вимогливу, з яскраво вираженим почуттям відповідальності за доручену справу, акуратну у всьому, що робить.

Ці риси характеру прищепили йому і батьки — колгоспники, і комсомол і нелегкі життєві випробування, і сама радянська дійсність.

Трудовий шлях простого сільського хлопця починається з 12 років. Потім — комсомол, робота в Альшевському райкомі Бачкирської АРСР.

Післявоєнні роки — роки звершень, напруженої праці радянських людей, в цьому — частка труда і Василя Васильовича. Обставини не дали можливості одержати середню освіту, але він, визнаний комсомольський ватажок, користується допомогою комсомольців і молоді району.

Велика Вітчизняна війна. Крашчі дочки і сини зі зброєю в руках б'ють ворога. В рядах захисників Вітчизни і В. В. Сенюшкін. І тут, в бою, він — вождь молодих воїнів, заступник політрука

Вони захищали Вітчизну

Самовідданість

в одному із підрозділів 270-ї стрілкової дивізії Воронежського фронту.

Літо 1942 р., важкі бої з сильним ворогом, гітлерівці рвуться до Волги, Кавказу. В верхів'ї Дону, в гарячій сутичці з ворогом Василь був поранений і контужений, значна втрата слуху і нині дає себе відчувати. Госпіталь, і знову на фронт — Воронежський. Його призначають командиром взводу управління 321-го проти-танкового ардивізіону, потім він — заступник командира по політчастині роти зв'язку 270-ї стрілкової дивізії, такий бойовий шлях і ріст молодого воїна.

В січні 1943 року в період здійснення нашими військами Росшансько-Острозької операції знову поранення.

З 1943 року В. Сенюшкін працює на фронтах військової контррозвідки як оперативний працівник, обслуговує ешелон 270-ї стрілкової дивізії. Він на передньому фронті боротьби з фашистськими лазутчиками. Влітку 1943 року, під час боїв на Курському виступі, за викриття гітлерівської резидентії (шпигунів) був нагороджений орденом Червоної Зірки.

В час запеклих боїв з гітлерівськими військами на Орловсько-Білгородському напрямку (липень 1943 р.) для В. Сенюшкіна відбувається видатна подія в житті — він стає членом Комуністичної партії СРСР.

В одному з боїв на Курській дузі його вдруге контузило. Знову госпіталь, лікування, і знову — війна. Участь у визволенні земель Білорусії, Прибалтики.

В червні 1945 року старший лейтенант В. В. Сенюшкін демо-

бізувався з лав Радянської Армії як інвалід Вітчизняної війни.

Перебуваючи на пенсії, він все ж працює. А в 1951 році по партійному набору направлений на роботу в органи міліції. В 1953 році закінчує вищу школу МВС СРСР з відзнакою і працює на оперативній і політичній роботі в органах МВС м. Одеси. Йому присвоєно звання підполковника міліції. За бездоганну службу його нагороджено медалями.

Після закінчення заочної аспірантури при кафедрі історії КПРС в 1967 році і успішного захисту кандидатської дисертації в 1968 році Василь Васильович з роботи в МВС перейшов працювати на кафедру історії КПРС старшим викладачем.

І тут, на кафедрі, в університеті, як і в лавах Радянської Армії та міліції, він самовіддано

працює, користується повагою серед студентів, своїх товаришів, співробітників.

Його часто можна бачити серед студентів, чути лекції для трудящих області, міста. Він провдить значну громадську роботу: є членом профкому університету, декілька років — заступник голови народного контролю університету, декан суспільно-політичного факультету народно-університету майстерності лекторів при міському КП України.

Завжди в дії, завжди в праці — таким знають В. В. Сенюшкіна, учасника Великої Вітчизняної війни, в університеті.

П. СТОЛЯР,
доцент.

На фото угорі: — В. В. Сенюшкін (знімок часів війни); внизу — В. В. Сенюшкін серед студентів.

ЩО ЗАТЪМАРЮЄ РАДІСТЬ?

Коли мені запропонували зробити репортаж з будівництва аудиторного корпусу нашого університету, я не думала, що це буде настільки важко.

З чого почати? Певна річ, з успіхів. А в цьому році вони були.

План будівництва було перевиконано вдвоє. Добре працювали будівельники.

І результати їх праці наявні: аудиторний корпус в минулому році «вийшов» з землі.

Та що ж затъмарює радість і торжество? Звичайно, минулі невдачі. Згадаймо хоча б, що будівництво було розпочато ще в 1968 році. Як же так сталося, що стільки часу воно слабко виявляло ознаки життя? Питання, питання...

А де ж відповідь?

Що ж, думкою камінь з дороги не звернеш.

І от я на будівництві. ...Вони стояли дохмурим гуртом біля крану. Ще здалеку було чути невдоволені вигуки.

— Що ж це робиться? — було першим до мене запитанням, коли відрекомендувалася.

Хлопці хочуть працювати, а де умови, де стимул? В останні дні ми працюємо тільки по три години. — Скільки дорогоцінного часу пропадає марно. Адже ми могли б зараз бути на лекціях. Було б продуктивніше.

Мені зробилось ніяково. Що я могла сказати?

— А в чому справа, хлопці? — несміливо запитала я.

— Будівництво не зрушить з місця, поки ми не збудуємо око дороги в 200 метрів. І ми її будемо! — в голосі хлопця прозвучала іронічно-гірка нотка. — Будуємо, але як? Немає транспорту, щоб підвезти блоки, немає крану, щоб ці блоки укласти, немає, врешті, ні візків, ні носилок. Виходить зовсім як у Райкіна: «Бетон є. Цегла — йок! Сижу, куру».

— Як це, нічого немає? Не може цього бути! — не повірив я.

Репортаж з будівництва учбового корпусу

— Та ні, чому ж, е! Напівробите корито з залізними прутами. Ми в ньому пісок на дорогу возимо, — почувся насмішкуватий голос.

Та чомуся нікому не було смішно...

А студенти — філологи, історики — котрий уже рік! — виглядають з вікон гургожитку № 5 з потаємною надією побачити значні зрушення у будівництві. Як же не сподіватися? Адже за 100-річне існування університету в наш дні був збудований лише один учбовий корпус біологічного факультету.

Старечі стіни вже не витримують, і чи треба згадувати сумну долю будівлі історичного факультету...

Здавалося б, всі сили треба мобілізувати на будівництво. Немало в цьому зробив наш комітет комсомолу. Він організував студентську будівельну бригаду. Але мало ж організувати, треба ж потурбуватись про створення необхідних умов для праці. Спадає на думку невесела історія з стипендією. Деякі студенти-будівельники склали іспити літньої сесії несвоєчасно й не мали отримувати стипендії. Секретар комітету комсомолу сказав, що стипендію будівельники отримуватимуть, не пояснивши, що її одержуватимуть ті, хто має на це право. А коли представники будівельної бригади з'явилися з претензіями, він відповів, що забув про цю розмову і завтра ж все з'ясує. Хлопців тепер хвилювала не стільки стипендія, скільки байдужість і неуважність, з якою комітет комсомолу поставився до цієї справи. «В такому разі для чого було обіцяти? Ми

люди свідомі й могли б зрозуміти», — справедливо обурюються хлопці.

Наступного дня, коли з'явилася знову на будівництві, там панувала тиша. Була обідня перерва. Я зустріла лише одного В. Г. Зубрицького. Попросила його показати мені будівництво. Одна справа дивитися на нього здалеку, інша — зблизька. І, розумієте, дивні почуття виникали в моїй душі. Ще трохи фантазії і от...

...Немає вже голих блоків, безнадійно націлених в небо, а є сонячний палац. Звідусіль летить світло, і квіти, багато квітів. У відчинені вікна вривається морський вітер. А позв'язку поверховий красивенький прохолодий політехнічний... В їх очах — задрість.

Але... куди ж ти, прекрасна казка? Зупинись!

От тобі й маєш! Зникло прекрасне видіння. Знову — ті ж голі блоки й сумний краєвид.

— Та ви не слухаете? — вже зовсім повертає мене до дійсності Всеволод Георгійович. І я читаю в його насмішкуватих очах: «Яка сентиментальність!» А може, то мені просто здалося, бо він уже говорив про перспективи, про успіхи й невдачі, про труднощі, які можна було б усунути вже давно, але чомусь вони ще й досі є проблемами будівництва...

Настав новий багатообіцяючий трудовий рік — вирішальний рік п'ятирічки. У кожного свої плани. Але в нашого університету і БМУ-10 плани одні — піднявши прапор першої перемоги, здобувати нові.

Хочеться побажати будівельникам нових трудових успіхів і, як говорить проректор по адмін-госпчастині М. М. Король, повернутись до нас обличчям, адже справа у нас єдина. То давайте спільними силами й будувати.

Н. ЛАУШ,
студкор.

ДОСВІД КОЛЕГ

КЛУБ «ФАКЕЛ»

Великою популярністю у Вірменії користується клуб шкільної роботи «Факел». Ідея організації цього клубу належить студентам філологічного факультету. У грудні 1967 р. було запалено перший факел клубу. А через рік «Факел» став загальноуніверситетським. Метою членів клубу була піонерська робота в підшефних школах, підвищення успішності й ознайомлення старшокласників з обраною професією. Студенти вчать школярів працювати з науковою літературою, писати статті та реферати. І, що особливо важливо, члени клубу проводять цю роботу не тільки в школах столиці, але й в районах і сільських школах.

Щоб допомогти старшокласникам республіки та сільським школярям — майбутнім абітурієнтам вузів в їх підготовці до вступних іспитів, члени клубу створили в цих районах заочні школи юних математиків, фізиків, хіміків.

М. ЄРЕВАН.

ЗНОВУ ПРО МОВУ

Доктор філології Карло Тальявіні знав сто двадцять іноземних мов. В дванадцять років він розмовляв на 7 мовах, а в двадцять два роки — на 15, а потім щороку вивчав по 3-4 нових. Лекції в університеті він читав на 25 мовах.

В графі анкети «Скільки мовами ви володієте?» італійцю Джузеппе Менцофалті, який жив на початку XIX ст., якщо б він взявся її заповнювати, явно не вистачило б місця: він володів 58 мовами. З такими труднощами стикнулись би, напевне, його сучасники угорці Армін Вамбері, німець Генріх Шліман, які знали всі мови Європи і багато мов Азії, ряд мертвих мов.

Недавній випускник МДУ А. В. Залізняк розмовляв, в крайньому разі, на 40 мовах. Економіст Л. І. Василевський знає трохи менше — лише 28.

Але все це — так, до відома, щоб студентам стало соромно за останній «хвіст» з англійської (читає з німецької, французької...). Очевидно, не кожному студенту обов'язково розуміти санскрит, але знати взагалі хоч би одну іноземну мову — дуже і дуже бажано.

Ось чому любителі англійської мови зібрались у суботу на конкурс, де розмовляли про наш Північний край, про Петрозаводськ тільки на англійській мові. Найкращі знання мови виявила команда медичного факультету.

Знання мови біологами журі оцінило другим призом, третє місце у команді ПГС і ЛІФу, а також у історико-філологічного факультету. Як сталося, що філологи не могли в мові обізнати інженерів, залишилось загадкою для перших і останніх.

Цей конкурс цікавий тим, що він створив здоровий дух змагання. Студентам, які вперше потрапили на такого роду турнір, що жили в семестрі від «тищі» до «тищі», він дав можливість якось відчутти справжню мову, за яку не ставлять оцінки, а на якій говорять мільйони.

Команди виявили велику видумку: будівельники випустили яскраву газету, медики й філологи співали пісні на іноземній мові, біологи показували кольоровий діафільм, а їх команда емблема виявилась найкращою.

І хоча комусь з студентів не вистачило смливості відповісти на питання, раде те, що конкурс зібрав багатьох прихильників мови Шекспіра. А якщо б серед них був і К. Прутков, він сказав би, напевне: «...Хочеш знати мову — говори на ній...».

Ю. ПАНТЕЛЄВ,
(«Петрозаводський університет»)

ПРИ ЦЬОМУ НОВЕЛА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НОВЕЛОЮ

ЛІТЕРАТУРНАЯ Газета

Теорія новели на Україні почалась працями І. Франка. Народилась вона з потреб самого літературно-суспільного життя: не появившись на горизонті наприкінці XIX — початку XX століття блискучої плеяди новелістів, багато висновків Франка виявилися би неможливими. Досвід М. Коцюбинського, В. Стефаніка, О. Кобилянської, Л. Мартовича та інших майстрів не тільки привідкрив «темниці» малого епосу, але й проклав шлях до загальних проблем естетики на Україні.

Нова книга В. Фащенко «3 студії про новелу», випущена видавництвом «Радянський письменник», — своєрідне продовження його першого дослідження «Новела і новелісти» (1968 р.) — в кращих своїх частинах наслідує дух «французької науки». І зв'язок з життям, і вихід «студій новели» до загальноестетичних проблем (творчий метод, художні течії, індивідуальність і стиль) часто нагадують про ці добрі традиції. Відкривається книга екзкурсом в теорію новели, в якому і систематизовано, і історично

оцінено позитивне у вивченні малого жанру — від праць 20—30-х років до сучасних книг: розглянуті витримки вульгарного соціологізму, об'єктивістського емпіризму, левовської «пінкертоновщини», пресловутої «теорії» безконфліктності. Робиться це на Україні вперше, і тому, незважаючи на ескізність, розмова ця корисна.

Що ж рухає думкою цієї невеликої, але об'ємної, змістовної книги. Мені здається, що ідея історичної рухливості жанру, що базується на знанні точних його законів. Немає незмінних естетичних норм, твердить автор, немає мертвих жанрових канонів і схоластичних дефініцій. Жанри розвиваються відповідно новому життєвому змісту. Але це не означає розхитування, руйнування їх природи. Там, де спостерігається їх «деструкція», починається декадентське свавілля. «Жанр — це своєрідна програма розгортання художньої думки, гнучкий і вимогливий, він диктує закони, і не терпить канонів. Кожен талановитий автор його

індивідуалізує, кожна нація надає йому неповторні прикмети й фарби. Але при цьому новела залишається новелою, а роман романом».

Оповідання не вмирає, тому що буття жанру діалектичне: інтеграцію прозаїчних жанрів немінно супроводить в літературі їх диференціація.

Найбільш зримо, на думку В. Фащенко, природа будь-якого жанру виявляє себе в композиції. Розділ «Новелістична композиція» у нього кращий. Один з головних висновків книги стосується художніх течій в сучасній літературі — автор прослідковує цікавий процес «виростання» стилю, формування різновидів новели.

Все частіше на Україні з'являються книги, які можна віднести до розряду критичного літературознавства. Їх теоретичний потенціал дієвий, тому що базується на доброму знанні літературної практики. Книга Фащенко — в їх числі.

Ніна НАД'ЯРНИХ

П Р Е М І І Ж У Р Н А Л У

Редакційна колегія присудила літературні премії журналу «Дружба народів» за кращі повісті, оповідання, нарис і цикл віршів про сучасність, за кращий художній переклад і за кращу статтю про проблеми розвитку багатонаціональної радянської лі-

тератури, які були надруковані в журналі у 1973 році.

Премії журналу одержали Рамул Гамзатов, Олександр Адамович (по 500 крб.), Юрій Казаков, Микола Бажан (по 300 крб.), Юрій Ритхеу, Пауль Куусбергер (по 600 крб.) та інші відомі письмен-

ники і поети, перекладачі і критики. Серед них — професор нашого університету критик Василь Фащенко, якому присуджено премію (150 крб.) за статтю «Новела из полуфабрикатов», надруковану у № 8.

ДО ВІДОМА ВСІХ ФАКУЛЬТЕТСЬКИХ ПАРТІЙНИХ, ПРОФ-СПІЛКОВИХ, КОМСОМОЛЬСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ!
ДО ВІДОМА КОЛЕКТИВІВ САМОДІЯЛЬНОСТІ!

З 10 березня по 10 квітня проводиться традиційний
ОГЛЯД-КОНКУРС
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОЇ РОБОТИ
ГОТУЙТЕСЯ ДО ОГЛЯДУ-КОНКУРСУ!

Положення про нього — в черговому номері.

СПРАВИ

ЖУРНАЛІСТСЬКІ

ЗБОРИ ЧЛЕНІВ СПІЛКИ

За останній час значно зростає роль первинних журналістських організацій в творчому житті редакційних колективів. Зараз обласна організація Спілки складається з 21 первинної організації. Створено шість територіальних творчих об'єднань журналістів районних газет, а також творче об'єднання журналістів багатотиражних газет Одеси. В останньому — дві секції: багатотиражок промислових підприємств і вузівських.

В минулому році збільшилась кількість членів Спілки в нашому університеті. Це дало можливість створити в нашому вузі свою первинну журналістську організацію, яка сприятиме активізації творчого життя редакції, розв'язанню актуальних проблем висвітлення життя вузу, покращанню роботи із студентами, підвищенню майстерності членів Спілки.

17 лютого, в суботу, о 14-й годині в приміщенні редакції відбудуться збори членів Спілки журналістів — працівників університету.

Сторінка минулого

Закінчення. Початок у № 4.

Перше, що вразило в Сполучених Штатах шукача правди з Росії, була розбіжність між деклараціями й дійсністю. «Тут ви вільні, як це повітря, яким ми дишемо...» — звертаються американські чиновники до іммігрантів і в той же час відправляють за ґрати тих з іноземців, у яких немає можливості внести 30 доларів — «вхідну плату» за право проникнути у Новий Світ. «Грати, — розмірковує Владиченко — зухвалий виклик найелементарнішому уявленню про дійсну свободу...»

З перших кроків, зроблених на чужій землі, російський демократ переконується в тому, що для бідної людини свобода в Америці зводиться до можливості вільно продавати свою працю. Він на власному досвіді зазнає жорстокість і принизливий характер конкуренції на ринку робочої сили. «Сподіваючись знайти роботу на розвантаженні суден, — згадує автор нарисів, — я пішов до гавані... З'явився я на пристань, коли ледь розвиднілось, однак цілі сотні прийшли ще раніше: мені довелося стати в хвості, під градом ворожих поглядів «спеціалістів» порту, які, незважаючи на туман і ранковий морок, швидко розгледіли в моїй особі новачка. Через півгодини з поперечної вулиці вийшов високий, рум'яний добродій у світло-сірому капелюсі, очевидно — місцева сила...»

— Галлоу Бобі, галлоу Джек! — привітався він із старими знайомими... — А цей звідки? — кинув він у мій бік. — Відійдіть!..

— гучніше за звичайне крикнув він мені, відвертаючись.

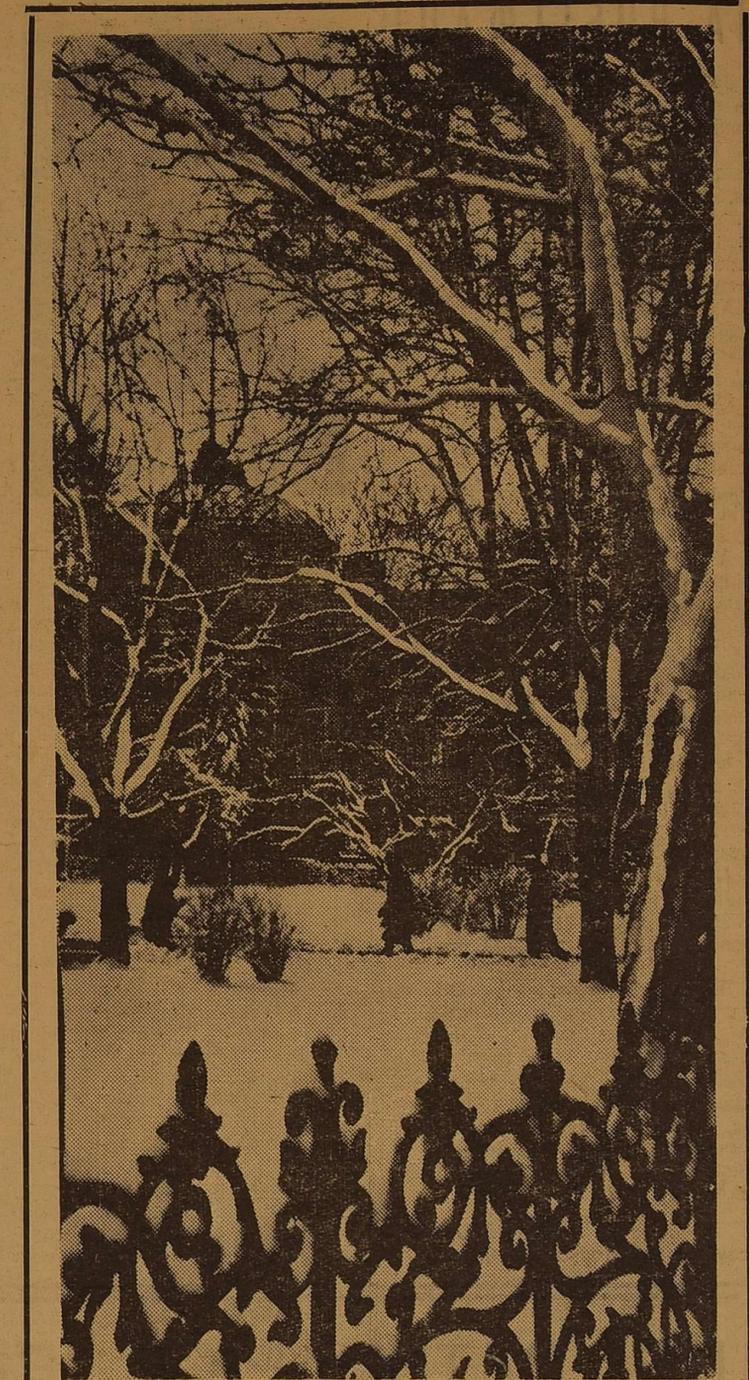
У натовпі ніби просипали мішок з горіхами, — почувся град глузувань, допиків... Знітившись, я попрямував до іншої юрби, яка чорніла двома кварталами нижче на набережній; вдаліні можна було побачити натовп ще і ще.

Петра Владиченка вразило падіння нравів у державі, де всіляко афішується повага до закону.

В Нью-Йорку, розповідає літератор, «грабували навіть вдень, грабували на вулицях, серед натовпу, який з охотою приховував злочинця і залишався зовсім байдужим до його жертви».

Таким чином, те, про що згадувався В. Г. Короленко у своїй повісті «Без язика», те, що він міг спостерігати, стоячи осторонь в силу своєї позиції представника російської преси, на Чикагській промисловій виставці 1893 року, в нарисах Петра Владиченка «За щастям і правдою» знайшло своє підтвердження, було висвітлено зсередини людиною, яка пройшла крізь всі поневіряння.

І Короленко зробив усе, щоб нарис його одеського адресата побачили світ. Провідавши про крайню бідність Петра Владиченка, російський письменник надає йому систематичну матеріальну допомогу, щоб той міг завершити свій творчий задум. Він бере на себе редагування «американських» нарисів і цей процес перетворює для початку автора на справжню школу, де той має можливість зростати в ідейному й естетичному відношенні. Короленко в своїх листах неодноразо-

МНОГОЛИКАЯ ЗИМА
Находит столько выражений
Погода наша в эту зиму!
Ее холодный, строгий гений
Меняет их подобно миму.
Так часты метеокурьезы

Из-за того, что правя югом,
Снега, ветра, дожди, морозы
Упорно борются
друг с другом.
О. ДОРОХИН.
Фото О. ЛЕВИТА.